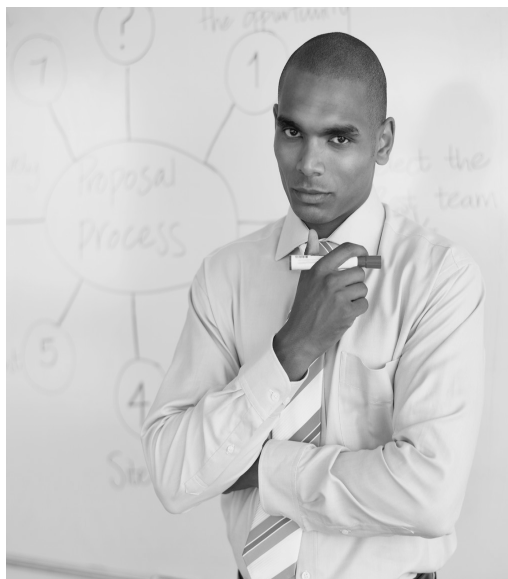

“ ESM in Beeld ”

Een manier om ernstige spraak- en taalproblematiek zichtbaar te maken

Marjoleen Franken
 Studentnummer: 2137658
 Master Special Educational Needs (M SEN)
 Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg
 Leerroute: Ambulante begeleiding
 Begeleid door: Louise Corvers
 Juni 2010

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting	4
Inleiding	6
Hoofdstuk 1. Aanleiding en probleemstelling	8
Hoofdstuk 2. Theoretische onderbouwing	11
2.1 Complexiteit van ESM problematiek	11
2.2 Begeleiding op school	12
2.3 De ambulant begeleider	15
Hoofdstuk 3. Onderzoeksmethodologie	17
3.1 Kwalitatief onderzoek	17
3.2 Kwantitatief onderzoek	18
3.3 Betrouwbaarheid	19
3.4 Validiteit	20
3.5 Triangulatie	20
3.6 Ethiek	20
Hoofdstuk 4. Data analyse en resultaten	22
4.1 Kwalitatieve data	22
4.2 Kwantitatieve data	26
Hoofdstuk 5. Conclusies	30
5.1 Beantwoorden van de onderzoeksvraag en de deelvragen	30
5.2 Overige conclusies en aanbevelingen	32
Hoofdstuk 6. Evaluatie onderzoek	34
Literatuurlijst	37
Bijlagen:	
Bijlage I: Reflectieve cyclus van Korthagen	38
Bijlage II: Hoofdvragen van het interview	39
Bijlage III: Vragenlijst voor de ambulant begeleiders	40

Voorwoord

Voor u ligt het schriftelijke resultaat van een jaar hard werken aan mijn eindonderzoek voor de opleiding Ambulante Begeleiding aan Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg. Ik ben erg trots op het feit dat ik dit aan u mag presenteren. Het is geweldig om vanaf een idee het hele onderzoek gestalte te geven. Natuurlijk verliep dit niet altijd even gemakkelijk. De laatste twee maanden beheerste het mijn hele leven. Tijdens een van mijn zoektochten op internet kwam ik onderstaand gedicht van Toon Hermans tegen. Dit geeft precies dat gevoel weer.

Denken

*Eerst dacht ik: 'niet aan denken',
dat heb ik toen gedaan,
maar twee seconden later
dacht ik er toch weer aan.*

*Nee zo eenvoudig is dat niet,
want weet je, wat je doet,
Je denkt er óók aan als je denkt
dat j'er niet aan denken moet.*

Deze ervaring heeft de basis gelegd voor de toekomst. De hulp en steun die ik van verschillende mensen heb gehad is van onschatbare waarde. Ik wil graag alle directeuren, intern begeleiders, leerkrachten en collega's die ik heb mogen interviewen bedanken voor hun tijd en inzet. In het bijzonder wil ik Hetty en Annelies, die mij ESM in Beeld op mijn pad hebben gebracht, danken voor het meedenken in de opstart fase. Tevens wil ik Louise Corvers bedanken voor haar begeleiding en inzet om mij zo ver te brengen dat ik nu met gepaste trots dit werkstuk kan presenteren. Aansluitend wil ik mijn collega's en medestudenten Susanne Baan, Caroline Joosse en Jacqueline Nelisse bedanken voor hun opbouwende feedback. Zeker niet als laatste wil ik mijn ouders en schoonouders danken voor hun ondersteuning. Zo nu en dan oppas hebben als de deadline naderde was een groot geschenk. Tot slot, Ernest, door jou rotsvaste vertrouwen en geloof in mij ben ik hier gekomen. Dank voor alles!!

Samenvatting

Het Cursuscentrum van Auris Dienstverlening Goes heeft al een aantal jaar een interne cursus aangeboden voor de ambulant begeleiders. “ESM in Beeld”. De ambulant begeleiders geven aan erg positief te zijn over de manier waarop deze cursus opgezet is. De cursus heeft de potentie om ook uitgezet te gaan worden in het onderwijsveld. De samenbundeling van kennisoverdracht, het gebruik van videobeelden en groepsintervisie bepalen de kracht van dit product. Het is voor het Cursuscentrum dan ook onbekend hoe de cursus vormgegeven zou moeten worden. Dit aspect en de vraag of de ambulant begeleiders die de cursus hebben gevolgd zich competent genoeg voelen om de cursus te geven, hebben centraal gestaan tijdens mijn onderzoek.

In hoofdstuk 1 vertrek ik vanuit de huidige situatie. De Wet Passend Onderwijs komt er aan. In het kader van die wet 2012 zullen scholen aan kinderen passende onderwijszorg moeten verlenen. Degenen die met deze zorg belast gaan worden zijn in het hele traject nog steeds buiten beeld gebleven. Strouken (2009) geeft aan dat er op grote schaal sprake is van handelingsverlegenheid. Leraren schatten hun competenties om aan de veelheid van zorgvragen te kunnen voldoen nog altijd beperkt in.

Hoofdstuk 2 begint vanuit de problematiek van kinderen met Ernstige Spraak- en taal Moeilijkheden. Bij kinderen die een rugzak hebben van cluster 2 is de problematiek echter complex en niet zo makkelijk te herkennen. Naast de onzichtbaarheid van de stoornissen vergt de begeleiding op scholen ook een specifieke aanpak. Een zeer krachtige manier van begeleiding is School Video Interactie Begeleiding. Deze brengt middels videobeelden de onderwijspraktijk in beeld. Een van de sterke punten van School Video Interactie Begeleiding is dat, in tegenstelling tot een observatie die uitgevoerd is door een collega, de videobeelden precies weergeven wat op het moment van filmen te zien is geweest. De cursus “ESM in Beeld”, bespreekt aan de hand van videobeelden de problematiek in een kleine groep betrokkenen. De kracht van deze manier is dat er in een groepje nagedacht wordt over de problematiek. Hierdoor kan een gezamenlijke verantwoordelijkheid optreden. Euwema en van der Waals (2009) Daarnaast maakt het de ambulante begeleiding veel krachtiger.

Om deze cursus gericht te kunnen lanceren binnen de markt van het primair onderwijs heb ik interviews gehouden met drie directeuren, drie intern begeleiders en

drie leerkrachten. De interviews heb ik gehouden aan de hand van een topiclijst. Om de cursus ook te kunnen verzorgen heb je ook mensen nodig die de cursus kunnen geven. Ik heb dan ook binnen de Dienst een enquête uitgezet onder de ambulante begeleiders die de interne cursus gevolgd hebben. Meer van dit alles staat vermeld in hoofdstuk 3.

De resultaten, die ik beschrijf in hoofdstuk 4, hebben een duidelijk beeld opgeleverd over de wensen van het onderwijsveld en de mate waarin de ambulante begeleiders zich competent voelen om deze cursus te gaan geven. Daardoor was ik in hoofdstuk 5 in staat om enkele voorzichtige conclusies te trekken. Eén van de belangrijkste conclusies is dat het onderwijsveld waarbinnen ik mijn onderzoek heb gedaan, het concept van “ESM in Beeld” erg positief vindt. Tijd en geld worden als belemmerende factoren aangedragen om de cursus in te kopen. Eveneens doe ik in dit hoofdstuk een aantal aanbevelingen waarna ik in het laatste hoofdstuk een eindevaluatie op mijn onderzoek geef.

Inleiding

Beginnen in een nieuwe baan, starten aan een opleiding, het was allemaal verbonden aan de overstap die ik in augustus 2008 gemaakt heb. Na 14 jaar gewerkt te hebben op een basisschool als leerkracht, intern begeleider en adjunct directeur begon ik vol verwachting en blanco aan mijn baan als ambulante begeleider. Het was zoeken en vragen. Het was spannend en leuk en de nieuw gestarte opleiding “Ambulante Begeleiding” gaf ondersteuning. Na een aantal maanden was ik er zeker van; dit was een goede stap geweest. En na een jaar was ik al volop aan het bedenken wat ik, na het behalen van mijn diploma dit jaar, nog meer wilde. Ik dacht al na over interne cursussen, optimalisering van mijn werk in de praktijk en ik begon ook binnen de Dienst een mening te formuleren over het werk. En zo stuitte ik op mijn afstudeeronderzoek.

Als ik droom over mijzelf en mijn toekomst binnen de Dienst, dan zie ik mij naast het gewone AB-werk ook werken voor het Cursuscentrum. Ouders, leerkrachten en andere betrokkenen van rugzakleerlingen informatie geven waardoor zij in hun dagelijkse praktijk het gedrag van het kind beter kunnen plaatsen en een stapje verder kunnen komen in het omgaan met hun kind/leerling en diens beperking. Collega's van informatie voorzien waarmee zij direct iets kunnen doen in hun werk.

Het Cursuscentrum van onze Dienst heeft al enige jaren een interne cursus aangeboden: “ESM in Beeld”. Deze cursus is erg waardevol voor de ambulante begeleiders van de dienst omdat zij aan de hand van gemaakte videobeelden van één van hun leerlingen, in een groepje van acht collega's, onder leiding van een logopedist, naar deze beelden gaan kijken. Taaluitingen en gedrag wat voortvloeit uit de stoornis worden minutieus geanalyseerd en met elkaar wordt er gezocht naar manieren om dit kind te kunnen helpen. De logopedist en eventueel een expert op gebied van ESM of slechthorendheid, toetsen de inbreng en verfijnen deze daar waar mogelijk. Daarnaast geven ze theoretische ondersteuning over verschillende onderwerpen. Deze cursus heeft ook potentie om aangeboden te worden aan onze klanten op de scholen. Ik denk dan aan schoolteams, betrokkenen van een individuele leerling (leerkrachten, onderwijsassistenten RT-ers etc) of deelteams. Men wist alleen niet of daar wel behoefte aan was. Toen ik dit hoorde zag ik kansen voor mijn onderzoek. En die kans heb ik gepakt.

Ik ga op scholen onderzoek doen naar de behoefte aan deze cursus. Ik wil graag van directeuren, intern begeleiders en leerkrachten weten wat maakt dat zij deze cursus zouden inkopen voor hun school en hoe deze er dan naar hun wensen uit zou moeten zien of wat hen doet besluiten om hiervan af te zien. Tevens ben ik erg benieuwd wat mijn collega's die de interne cursus al hebben afgerond hebben geleerd van de cursus, of zij deze cursus zouden durven geven en of zij hierbij ondersteuning nodig hebben en hoe die er dan uit zou moeten zien.

Ik wil een duidelijk beeld krijgen van scholen die aangeven dat de cursus voorziet in een behoefte. Dit kan eventueel dienen bij het direct benaderen van scholen in de toekomst. Ik hoop hiermee te bereiken dat deze cursus in de praktijk van de scholen gaat draaien en het liefst ook op een school waar ik zelf leerlingen begeleid. Ik denk namelijk dat door de combinatie van het begeleiden van het kind en het volgen van "ESM in Beeld" ook de kwaliteit van de ambulante begeleiding heel sterk verbetert omdat deze zich dan beter kan richten op de vaardigheden van de mensen die hele dagen met de leerling werken.

Door de resultaten van dit onderzoek krijgt de teamleider van het cursuscentrum direct inzicht in de behoeften van het werkveld. Daarnaast wordt duidelijk hoe de ambulant begeleiders denken over het geven van een dergelijke cursus op hun eigen scholen en wie weet vloeit er ook een arrangement uit voort.

Ik vind het erg prettig om mijn kennis met betrekking tot Ernstige Spraak en taal Moeilijkheden (ESM) uit te breiden en een combinatie te maken met videobegeleiding en collegiale professionalisering. Ik merk namelijk heel vaak in mijn eigen praktijk dat ik elk jaar opnieuw dezelfde informatie geef aan de leerkracht waar de kinderen dan bij in de klas zitten. Hierdoor blijf ik erg aan de oppervlakte van de problematiek en kan ik niet echt dieper ingaan op de materie. "ESM in Beeld" zou dat als onderdeel van de ambulante begeleiding zeker wel mogelijk kunnen maken.

Hoofdstuk 1. Aanleiding en probleemstelling

Vanaf het moment dat ik ging nadenken over een afstudeeronderzoek was het voor mij duidelijk dat het naast een inhoudelijke uitdaging voor mijzelf ook direct toegevoegde waarde moest hebben voor de Dienst. Voor mijn eigen motivatie is het namelijk erg belangrijk dat iets waarin veel tijd wordt gestoken een groter belang dient dan slechts een individueel belang. Toen mij ter ore kwam dat het cursuscentrum met een vraag zat en ik daarmee mijn interesse hiervoor kon voeden, vielen de puzzelstukjes op hun plaats. Op dit terrein lag mijn onderzoek.

Het Cursuscentrum biedt de cursus “ESM in Beeld” intern al twee jaar aan voor de ambulant begeleiders van de Dienst. Zij willen met deze cursus ook graag op scholen aan de slag om daar leerkrachten te begeleiden, maar hebben geen idee of daar wel behoefte aan is. Ik heb veel interesse in het geven van cursussen en daarnaast ben ik ervan overtuigd dat je naast de begeleiding van rugzakleerlingen ook veel moet investeren in leerkrachtgedrag binnen het onderwijs aan cluster 2 kinderen. De manier waarop bij “ESM in Beeld” de problematiek van een rugzakleerling wordt bekeken en geanalyseerd om tot handelingsadviezen te komen, vind ik erg sterk. Daarnaast hebben al veertien collega’s de cursus afgerond en volgen elf collega’s hem dit jaar. Als je een dergelijke cursus wilt uitzetten in het veld, zul je ook mensen moeten hebben die hem kunnen geven. Ik wil van deze collega’s weten of zij zich daartoe in staat voelen. Daardoor kwam ik tot de volgende onderzoeksvraag:

- Hoe stem ik de cursus “ESM in Beeld” af op de behoeften van de leerkrachten, intern begeleiders en directeurs in scholen voor basisonderwijs en op de competentie van de ambulant begeleiders die hem gevolgd hebben, zodat het een onderdeel kan worden van het dienstverleningspakket van Auris

Deelvragen hierbij zijn:

- Is er draagvlak onder directeurs, intern begeleiders en leerkrachten van de scholen die wij begeleiden voor de cursus “ESM in Beeld”?
- Hoe vinden directeurs, intern begeleiders en leerkrachten dat de cursus er inhoudelijk uit zou moeten zien?

- Wat zijn volgens de ambulant begeleiders, die “ESM in Beeld” gevolgd hebben, sterke kanten van deze cursus?
- Voelen de ambulant begeleiders die “ESM in Beeld” gevolgd hebben zich competent genoeg om deze cursus, als onderdeel van hun begeleiding, in het veld te geven?
- Wat hebben deze ambulant begeleiders nog aanvullend nodig om deze cursus te kunnen geven op scholen voor basisonderwijs?

Op dit moment ligt de nadruk in de begeleiding van rugzakleerlingen vooral op individuele begeleiding van de leerlingen, observatie in de groep en coaching van de leerkracht in een gesprek. ESM-problematiek is redelijk onzichtbaar voor de omgeving (Welle Donker e.a. 2001) waardoor de leerkrachten zich vaak richten op andere zaken dan de aanpak van de problematiek en het bijbehorende gedrag van de leerling. Videobeelden leggen de ESM-problematiek bloot en geven inzicht in de problematiek waardoor er ruimte wordt gecreëerd om tot gericht handelingsadviezen te komen. (Strouken, 2009) De leerkrachten worden competentier op dit gebied wat direct ten goede kan komen aan de leerling. (Munstermann, 1998)

Er liggen kansen op dit gebied om deze cursus als arrangement binnen de rugzakbegeleiding te laten vallen. Dit vooral bij ambulant begeleiders met veel leerlingen op één school. Zij zijn bekend op de school, komen daar veel uren en kunnen hun begeleiding op die manier optimaliseren. Natuurlijk kan een cursus ook gevolgd worden bij een kleiner aantal rugzakleerlingen. Ik heb het gevoel dat scholen met het oog op passend onderwijs graag willen investeren in de kwaliteit van hun onderwijzend personeel. En dat is hiermee mogelijk.

Ik hoop met mijn onderzoek een beeld te krijgen van het soort scholen dat “ESM in Beeld” ziet als een antwoord op handelingsvragen en bereid is om de cursus in te kopen. Duidelijkheid over de inhoud en de voorwaarden zijn hierbij van belang. Daarnaast wil ik bij de collega's die de cursus hebben gevolgd helderheid krijgen in de competentiegevoelens met betrekking tot het geven van deze cursus in het veld. Ik ben tevreden als het mij lukt om aan de hand van mijn interviews in ieder geval één keer de cursus te verkopen op een basisschool.

Het is voor mij erg belangrijk om antwoorden te krijgen op mijn vragen omdat ik denk dat in de toekomst de aard van de rugzakbegeleiding gaat veranderen. Onder

invloed van passend onderwijs en de directe vraag naar inclusie. Dit heeft directe gevolgen voor mijzelf en voor de Dienst Ambulante begeleiding omdat zij hierop in moet springen. Dit heeft een gedegen voorbereiding nodig en daar wil ik mijn steentje aan bijdragen.

In mijn beleving zijn er heel wat directeuren en intern begeleiders die hun hoofd breken over de invulling van passend onderwijs binnen hun school en de toerusting van hun personeel. Op basis daarvan verwacht ik dan ook dat er in het veld behoefte is aan een cursus zoals “ESM in Beeld”.

Tevens zijn de ambulant begeleiders ook volop bezig met de veranderende vraag van ambulante begeleiding. (Strating, 2010) Het staat op de agenda's van Diensten en landelijke belangenverenigingen en het levert interessante discussies op. Daarom verwacht ik dat de ambulant begeleiders die ik ga benaderen mij inzicht zullen kunnen verschaffen op het gebied van hun competentiegevoel ten aanzien van het geven van “ESM in Beeld” als cursus en de veranderende vraag binnen hun begeleiding.

Hoofdstuk 2. Theoretische onderbouwing

Met het oog op de invoering van de Wet Passend Onderwijs in 2012 moeten besturen, scholen en zorgverlenende instellingen samenwerken om ieder kind passende onderwijszorg te bieden. Degenen die met die zorg belast gaan worden zijn nog veel buiten beeld gebleven. Strouken (2009) geeft aan dat er op grote schaal sprake is van handelingsverlegenheid. Leraren schatten hun competenties om aan de veelheid van zorgvragen te kunnen voldoen nog altijd beperkt in. Naast het gebrek aan kennis en vaardigheden ontbreken vaak ook de middelen en voldoende tijd voor reflectie en is er sprake van beperkte collegiale consultatie. In dit hoofdstuk vertrek ik vanuit de complexiteit van de ESM-problematiek en de handelingsverlegenheid van de leerkrachten. In paragraaf 2.2 verbind ik de begeleiding hiermee en geef ik aan hoe deze geoptimaliseerd zou kunnen worden. Ten slotte zal paragraaf 2.3 in het teken staan van de ambulant begeleiders, die deze begeleiding moeten uitvoeren in de praktijk, en hoe competent zij zich hierin voelen.

2.1 Complexiteit van ESM-problematiek

De bovengenoemde voorwaarden zijn noodzakelijk om kinderen met speciale onderwijsbehoeften, zoals ESM-problematiek, te kunnen begeleiden in het reguliere onderwijs. Voor er over begeleiding gesproken kan worden is het noodzakelijk om eerst helder te krijgen wat er onder ernstige spraak- en taalmoeilijkheden verstaan kan worden. Wagenaar (z.j) hanteert zes types ernstige spraak- en taalmoeilijkheden volgens Bishop.

Er zijn problemen op het gebied van:

1. spraakproductie
2. spraakperceptie
3. morfo-syntactische kennis
4. lexicale/semantische kennis
5. hypothesetoetsend verbaal leervermogen
6. verbale informatieverwerking

Fig 1. De indeling volgens Bishop

Spraak en taalproblemen bij kinderen zijn echter niet altijd in een oogopslag te herkennen stellen Welle Donker e.a (2001) onder andere door de grote verscheidenheid waarin deze zich voordoen. Van den Dungen en Verboog (2002) voegen daaraan toe dat dit vooral te maken heeft met de grote verschillen in taalbegrip en de aan- of afwezigheid van voorlopers van taal op het gebied van taalvorm, taalinhoud en taalgebruik.

Naast de onzichtbaarheid van de beperking, vergt de begeleiding van kinderen met ESM ook een heel specifieke aanpak. Van den Dungen en Verboog stellen hierbij als basisuitgangspunt:

Taalbehandeling vindt plaats in het kader van de stimulering van de totale ontwikkeling van het kind. (Van den Dungen en Verboog 2002, pag 165)

Een ander uitgangspunt wat hieruit voortvloeit is dat wanneer de begeleiding en behandeling gericht is op het totale functioneren van het kind, er ook in zoveel mogelijk situaties in zijn dagelijks leven geoefend moet worden omdat er dan meer kans op vooruitgang verwacht mag worden. Dit houdt in dat er naast de directe therapie van een logopedist ook veel waarde moet worden gehecht aan de indirecte begeleiding van de ouders en de leerkracht van het kind. Door de omgeving bekwaam te maken kan er in allerlei dagelijkse situaties extra aandacht besteed worden aan de taal van het kind. Het kind heeft bij een combinatie van directe therapie en indirecte begeleiding de meeste kans om correct taalgedrag te leren toepassen. Voor ouders zijn diverse cursussen en trainingen ontwikkeld om kennis te nemen van de stoornis en om vaardigheden aan te leren om met hun kind om te gaan. Leerkrachten blijven vaak hangen in een theoretische nascholing gericht op de stoornis om de kennis iets te vergroten. Ze blijven vaak hangen in het “wat” en “waarom”, maar geven geen inhoud aan het “hoe” (Crystal 1982). Hierdoor wordt de kennis wel vergroot maar blijft de handelingsverlegenheid bij hen dus bestaan. De nascholing zal dus gericht moeten zijn op het in beeld brengen van het handelen en daardoor op het vergroten van de competentie van leerkrachten waardoor de handelingsverlegenheid verdwijnt en er een bijdrage geleverd wordt aan een constructieve invulling van onderwijs op maat. (Strouken 2009)

2.2 Begeleiding op school

Kinderen met ESM zijn kwetsbaar. Zij maken op een andere manier hun ontwikkeling door en verdienen daarom speciale onderwijszorg. Ponte (2003) stelt dat het huidige

onderwijs de pretentie heeft om aan die zorg bij te dragen. De professionals die belast zijn met die zorg, kunnen echter die last niet dragen zonder een gedegen toerusting.

Er zijn nu vele arrangementen voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften mogelijk en daarvoor is een netwerk van professionals verantwoordelijk. Het regulier onderwijs is verantwoordelijk voor het onderwijs aan allen en zij moet dat realiseren door aan te sluiten bij verschillen tussen leerlingen; ook waar het leerlingen betreft die eerder naar het speciaal onderwijs verwezen zouden worden. (Ponte 2003, 13-14)

Een manier om de leerkrachten te helpen met die toerusting is School Video Interactie Begeleiding (SVIB). Deze methode geeft de mogelijkheid om de praktijk in beeld te brengen. Een voordeel van video boven persoonlijke observatie in de groep is dat wanneer een collega observeert, je er als leerkracht op moet vertrouwen dat deze nauwkeurig heeft waargenomen. Castelijns en Stoffers (2000) geven aan dat er soms een verschil van mening bestaat over wat er is gebeurd. Video levert concrete beelden op en stelt de betrokkenen in staat om hun praktijkervaringen met anderen te delen. Tijdens het nagesprek kunnen er nieuwe inzichten ontstaan en informatie uitgewisseld worden. Van den Heijkant e.a. (2003) zijn van mening dat video-opnames een waardevolle bijdrage kunnen leveren in het bewustwordingsproces van de ander. Hier zit volgens mij dus de meerwaarde ten opzichte van een theoretische cursus. Gedrag wordt zichtbaar waardoor er een ingang komt voor gedragsverandering. Dit is echter wel afhankelijk van de begeleider. Die zal de leerkracht op dit gedrag moeten bevragen en veel verdiepingsvragen moeten stellen. Het werken met videobeelden biedt volgens Castelijns en Stoffers (2000) nog meer voordelen. Ik noem er een aantal:

- Leerkrachten zien en horen op video wat de reactie is van de kinderen;
- Door op gezette tijden opnamen te maken, kunnen leerkrachten zien hoe zij zich ontwikkelen en wat daarvan het effect is op het gedrag van het leren van kinderen;
- Video biedt meer tijd om afstand te nemen van de eigen praktijk;
- Met video kunnen leerkrachten “inzoomen” op details;
- Video blijkt in de praktijk weinig invloed te hebben op de normale gang van zaken in de klas

Van de Heijkant e.a. (2003) voegen hier nog de oplossingsgerichtheid, het gestructureerde proces vanuit de reflectieve cyclus van Korthagen (Bijlage I) en het werken vanuit de psychologische basisbehoeften aan toe.

SVIB wordt heel vaak individueel ingezet. Je kunt je echter afvragen of dat bij de begeleiding van ESM kinderen wel wenselijk is. Ik denk namelijk dat je inhoudelijk veel dieper op de problematiek in kan gaan als je in teamverband beelden gaat bekijken. De kinderen zitten namelijk op school en iedereen krijgt vroeg of laat met hen te maken. Een belangrijke sleutel voor goed teamwerk is volgens Euwema en van der Waals (2009) het besef om als team een gezamenlijk doel te hebben en te weten dat je elkaar als teamleden nodig hebt en van elkaar afhankelijk bent. Juist als er binnen een school veel individuele trajecten van begeleiding lopen, kan er een zekere afhankelijkheid van de begeleider optreden. Alle overleg loopt dan via de begeleider waardoor de kans ontstaat dat leraren steeds minder initiatief nemen om zelf de problemen op te lossen. Wanneer de begeleider dan de school verlaat ontstaat er een groot probleem. (Van den Heijkant e.a, 2003)

Van den Heijkant e.a (2003) belichten twee invalshoeken die collegiale professionalisering bepleiten. Ten eerste die vanuit de onderwijsvernieuwing. Daarin stelt men dat op sterk innovatieve scholen veel wordt samengewerkt. Dat er een lage drempel is om met collega's over professionele zaken te spreken. Het blijkt dat collegiale interactie een inspiratiebron kan zijn voor autonoom handelen.

De tweede invalshoek is die vanuit coöperatief leren:

Ook volwassenen kunnen veel leren van elkaar, van collega's die dingen anders doen en die andere kennis, vaardigheden en ervaring hebben... Het kan erg prettig zijn wanneer je niet alles zelf hoeft uit te vinden. (Van den Heijkant 2003 51-53)

Samen je ontwikkeling regisseren vraagt van leerkrachten een actieve leerhouding, het nemen van initiatieven en het nemen van beslissingen. Ze zijn voor hun eigen ontwikkeling verantwoordelijk. Werken met video in het kader van gezamenlijke ontwikkeling betekent volgens mij wel dat leerkrachten altijd volledige controle over het videomateriaal moeten hebben. Nadat er opnamen zijn gemaakt is het in eerste instantie de leerkracht zelf die de opnamen bekijkt. Want met video maak je jezelf kwetsbaar.

SVIB in groepsverband is mijns inziens een sterk middel om de professionalisering van leerkrachten in het basisonderwijs vorm te geven. Naast theoretische kennis en

vaardigheden komt er een extra dimensie bij, namelijk die van de attitude. Het gezamenlijk onder de loupe nemen van lerarengedrag en het met elkaar bespreken daarvan in een veilige omgeving, maakt dat er daadwerkelijk iets kan veranderen in de interactie van leerkrachten naar hun leerlingen met een complexere zorgvraag. Op die manier kan de onzichtbaarheid van ESM-problematiek meer zichtbaar worden.

Het is wel van belang om op te merken dat “ESM in Beeld” een aantal elementen van SVIB gebruikt. Ik noem het leren op de gebieden kennis, vaardigheid en attitude. Daarnaast wordt het klein kijken gebruikt. (Van den Heijkant e.a 2003) Het mag dus zeker niet de naam hebben van Video interactie begeleiding

2.3 De ambulante begeleider

De ambulante begeleider is een spin in het web rondom kinderen met een rugzak. Hij weet precies wat en wie zich allemaal rondom de rugzakkinderen bewegen. Hij brengt de expertise de school in en zal naast direct begeleiding aan het kind ook coaching van de leerkrachten, de remedial teacher en andere betrokkenen voor zijn rekening kunnen nemen. De ambulante begeleider zou de aangewezen persoon kunnen zijn om een cursus als “ESM in Beeld” op een school aan te bieden als onderdeel van zijn begeleiding. Maar voelt hij zich hiervoor wel bekwaam?

Competentie is het centrale begrip hierin. Competent word je als je kennis aangeboden krijgt en er vervolgens veel mee kan oefenen om het je eigen te maken. Je voelt je competent als je deze kennis vervolgens kunt tonen en toepassen.

(Onderwijsgek,2009) Deze stappen worden op de Dienst aangeboden. De ambulant begeleiders kunnen zich inschrijven voor “ESM in Beeld”. Hier krijgen ze kennis aangeboden en worden er gestimuleerd om met die kennis te gaan oefenen in hun werksituatie. In een volgende bijeenkomst komt men hierop terug. Een volgende stap in dit proces zou dus het tonen van die competentie kunnen zijn.

Het competentiemodel van Schouten en Nelissen (Van Buuren, z.j) geeft inzicht in de verschillende competenties van mensen. Deze zijn universeel en dus voor elk beroep toepasbaar.

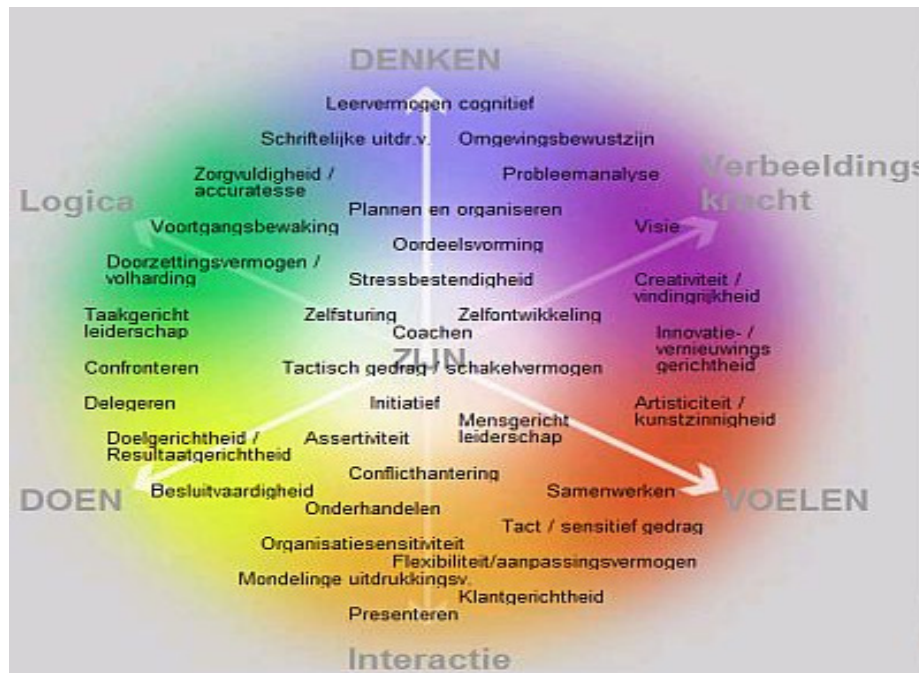

Fig 2. Competentiemodel van Schouten en Nelissen

We kunnen allemaal denken, voelen en doen, alleen overheerst bij de één het denken wat meer en bij de ander het doen. Een derde is wat meer een gevoelsmens (van Buuren, z.j.). Uit onderzoek blijkt dat verschillende persoonstypen over het model te verdelen zijn. Het denken, doen en voelen zijn afhankelijk van je zijnstoestand en daarom staat dit in het midden.

Naast de aangeboden kennis in de cursus “ESM in Beeld” is dus de persoonlijkheid van de ambulant begeleider belangrijk voor de mate waarin hij zich competent genoeg zal voelen om de cursus te geven in het veld.

Hoofdstuk 3. Onderzoeksmethodologie

Om de onderzoeksvragen, die ik in hoofdstuk 1 beschreven heb, te kunnen beantwoorden ben ik op zoek gegaan naar een passende onderzoeksmethode. Allereerst zal ik duidelijkheid moeten krijgen over het type onderzoeksvraag wat ik heb geformuleerd. Volgens Kallenberg (2007) zijn er verschillende soorten probleemstellingen/onderzoeksvragen. Twee van de genoemde soorten passen binnen mijn onderzoek. Beschrijvend en voorschrijvend. Beschrijvend omdat ik gegevens in kaart wil brengen op basis waarvan de cursus “ESM in Beeld” eventueel aangepast kan worden zodat scholen het zouden willen inkopen. Voorschrijvend onderzoek omdat ik tevens ook richtlijnen wil formuleren op basis waarvan de ambulante begeleiders de cursus zouden kunnen geven in de praktijk.

Een tweede stap is bepalen welke onderzoeksvorm er het beste bij mijn onderzoeksvragen passen. Mijn onderzoek is voornamelijk kwalitatief onderzoek. Ik beschrijf dit in de eerste paragraaf. Er zitten echter ook kwantitatieve aspecten in en die verduidelijk ik in paragraaf 2. In de laatste paragrafen besteed ik aandacht aan betrouwbaarheid, validiteit, triangulatie en ethische aspecten van mijn onderzoek

3.1 Kwalitatief onderzoek

Het kwalitatieve gedeelte omvat het deel wat zich richt op de betrokkenen in het basisonderwijs. (Baarda e.a 2005) Ik wil met een zo open mogelijke blik antwoorden vinden omdat ik denk dat ik dan het beste de behoeften en wensen kan achterhalen.

Als onderzoeksmethode heb ik gekozen voor interviews. Ik ga op een vijftal scholen interviews afnemen. Deze interviews neem ik af met verschillende personen. Leerkrachten, directeurs en intern begeleiders. Ik denk dat ik dan een breder beeld krijg van de verschillende behoeften die er liggen in het veld. Directeurs en ib-ers kunnen informatie verschaffen over beleidsmatige- en bestuurszaken zoals de weg naar passend onderwijs en wat zij belangrijk vinden voor hun personeel en de kwaliteit van hun onderwijs. Leerkrachten kunnen mij inzichten bieden die liggen op het vlak van het daadwerkelijke lesgeven aan kinderen met een rugzak en wat zij daarvoor nodig hebben. Op die manier krijg ik informatie over mogelijke inhoudelijke wensen. Ik kies voor een Topic interview (Baarda e.a 2005) omdat ik wel een vast onderwerp heb en er zijn een aantal vragen op basis van de theorie die ik aan de

orde zal laten komen. Ik leg echter niet alle detailvragen vast, omdat ik gaande het gesprek de vrijheid wil hebben om op bepaalde antwoorden dieper in te gaan (Harinck, 2009). Ook de volgorde van mijn vragen staat niet precies vast. De topiclijst staat vermeld bij de bijlagen. (Bijlage II). Doordat ik een aantal hoofdvragen heb opgesteld krijg ik wel voldoende informatie op basis waarvan ik de uitkomsten kan vergelijken. Ik realiseer mij dat mijn invloed als onderzoeker wel een zekere rol speelt want ik ben natuurlijk niet neutraal. Ik heb wel een aantal verwachtingen en zal dus scherp moeten blijven en mij zoveel mogelijk neutraal moeten opstellen. Ik ben echter wel bij het gesprek aanwezig en wellicht speelt dit bij het beantwoorden van de vragen een rol. Ik denk dan aan het geven van sociaal wenselijke antwoorden. Daarnaast zal ik ook conclusies moeten trekken op basis van de gesprekken en daarin speelt mijn eigen opvatting natuurlijk ook een rol. Ik zal dus rekening moeten houden met een bepaalde mate van subjectiviteit. Tijdens de gesprekken zal ik gebruik maken van een dictafoon om de gesprekken op te nemen.

Op basis van de gegeven antwoorden wil ik een overzicht maken waarin ik per hoofdvraag de verschillende antwoorden per school wil gaan verwerken; Dit heet Matrix vormen (Harinck 2009) Door antwoorden te gaan “indikken” kan ik ze plaatsen in de cellen van de matrix. Hierdoor wordt het interpreteren van de gegevens gemakkelijker. Ik kan namelijk meerdere antwoorden van verschillende respondenten tegelijkertijd weergeven. Ik krijg dan ordinale gegevens (Baarda e.a, 2005) Eventueel kan ik blokken van vragen die met elkaar te maken hebben groeperen waardoor dit de inzichtelijkheid vergroot en het gemakkelijker wordt om de samenhang aan te tonen. Daarna kan ik dan op basis van de resultaten gegevens gaan analyseren en beschrijven.

3.2 Kwantitatief onderzoek

Het gedeelte waarbij ik mij richt op de competenties van de ambulant begeleiders zal kwantitatieve onderzoeksgegevens omvatten. Ik denk dat ik met de kwantitatieve onderzoeksgegevens vrij vlot een grotere hoeveelheid gegevens kan genereren op basis waarvan een beeld ontstaat over de mate waarin de ambulant begeleiders zich competent voelen om de cursus in de praktijk te geven.

Als onderzoeksmethode voor dit deel van het onderzoek kies ik voor een vragenlijst. Volgens Kallenberg (2007) gebruik je vragenlijsten om vooral opinies te peilen of de aanwezigheid van kennis te meten bij een grotere groep respondenten. Ik zal werken

volgens een vaste procedure waardoor de mogelijkheid om uitkomsten te beïnvloeden tot een minimum beperkt wordt. Ik wil gebruik maken van een gestratificeerde steekproef (Harinck, 2009). Veertien collega's stuur ik een vragenlijst. Door een kleinere groep (ab-ers die de cursus hebben gevolgd) te ondervragen via een vragenlijst (Bijlage III) wil ik kennis vergaren over een grotere groep (alle ab-ers die de cursus al hebben gevolgd, nu volgen of in de toekomst gaan volgen). Ik denk dat ik door het uitzetten van de vragenlijst een redelijk duidelijk beeld krijg van de competentiegevoelens van de ambulant begeleiders. Omdat ik ze anoniem wil laten invullen zal de mate van sociaal wenselijk antwoorden worden verminderd. Dat is de meerwaarde van een vragenlijst boven een interview omdat de respondenten in dit deel van het onderzoek zo dicht bij mij staan (directe collega's). De subjectiviteit wordt hierdoor ook verminderd. Ik wil gebruik maken van gesloten vragen waarbij de antwoorden in enkele antwoordalternatieven zijn vastgelegd. Ik wil de respondenten vier antwoordalternatieven geven zodat zij gedwongen zullen worden om een standpunt te kiezen. Bij een oneven aantal antwoordalternatieven bestaat de kans dat er gekozen wordt voor het neutrale "midden". Daarnaast wil ik een enkele open vraag toevoegen zodat het mogelijk is om een gesloten vraag te kunnen toelichten.

Voor het verwerken van de gegevens die uit het onderzoek naar voren komen wil ik gebruik maken van tabellen en diagrammen.

3.3 Betrouwbaarheid

Voor een betrouwbaar onderzoek zijn volgens Harinck (2009) twee zaken van belang: herhaalbaarheid en nauwkeurigheid. Ik denk dat mijn onderzoek zeker herhaalbaar is. Als iemand anders een paar dagen later weer met de respondenten gaat praten of hen weer een vragenlijst afneemt zal er in grote lijnen precies hetzelfde naar voren komen. De vragenlijst scoort hierbij wel hoger denk ik dan de interviews omdat bij de laatste er een andere persoon is die de vragen stelt en dus anders kan reageren op de gegeven antwoorden.

Ik streef ernaar om voldoende nauwkeurig te zijn in mijn onderzoek. Bij de interviews is het doel om wel alle hoofdvragen te stellen omdat deze mijn enige houvast zijn bij de latere analyse. Voor de vragenlijst is het van belang om vooraf goed na te denken over de opzet ervan zodat ik met de vragen een duidelijk beeld krijg.

3.4 Validiteit

Voor de validiteit van mijn hoofdvragen van het interview en de vragenlijst wil ik gebruikmaken van een 'critical friend'. Hij bekijkt samen met mij nauwkeurig de vragen en de vragenlijst om mij er daarna op te bevragen. Hierdoor verwacht ik dat er een duidelijke verbetering zal optreden en dat ik mijn onderzoek meer valide kan krijgen. In mijn onderzoek gaat het vooral om interne validiteit. Doordat het onderzoek maar in een relatief korte periode loopt, is er vooral sprake van indrukvaliditeit. (Baarda e.a 2005).

3.5 Triangulatie

Om voor mijn onderzoek triangulatie te krijgen ben ik zo breed mogelijk aan het werk gegaan. Op de eerste plaats heb ik literatuur bestudeerd. Hierdoor kreeg ik een helder beeld van de moeilijkheden met betrekking tot het begeleiden van kinderen met ESM-problematiek, de kracht van video beelden, het belang van professionalisering van de leerkrachten in een team en de competentiegevoelens van de ambulant begeleiders. Daarna heb ik door middel van interviews en vragenlijsten verschillende onderzoeksmethoden gebruikt waardoor er sprake is van data-triangulatie (Baarda e.a 2005) Daarnaast heb ik met verschillende medewerkers binnen het basisonderwijs gesproken (informanten) waardoor er een verschil te zien kan zijn met betrekking tot betekenisgeving. Tot slot heb ik steeds getracht om mijn eigen mening te geven op momenten dat ik dit zinvol achtte.

3.6 Ethiek

Mijn onderzoek voer ik uit op vraag van de teamleider van het Cursuscentrum. Het is dus een vorm van Onderzoek in opdracht (Boerman 2008). Bij het plannen en afspreken van mijn interviews gaf de teamleider van het cursuscentrum aan dat zij wel erg nieuwsgierig was naar de gesprekken en er het liefste bij zou willen zitten. Voor mij was dat geen probleem dus bij de eerste twee interviews was zij erbij. Ik heb haar aanwezigheid vooraf aangekondigd en uitgelegd zodat dit voor de anderen ook helder was en zij zijn ermee akkoord gegaan. Ik wilde hiermee voorkomen dat de indruk gewekt zou worden dat het afstudeer interview gebruikt zou worden voor een verkooppraatje. We hebben vastgelegd wat mijn rol was tijdens de gesprekken en wat haar rol zou zijn.

De resultaten zullen afhankelijk zijn van de betrokkenheid van de respondenten. Om hun privacy te waarborgen zal ik geen namen noemen en de gegevens zullen alleen gebruikt worden voor dit onderzoek. Vanzelfsprekend zijn daarbij het eerste en tweede principe voor ethische reflectie op praktijkonderzoek van Boerman van belang. (Boerman 2008)

Ik streef naar volledigheid en zal alle resultaten die voortkomen uit de enquête en de interviews gebruiken. Daarnaast ben ik ook genoodzaakt geweest om selectief te zijn in het gebruik van literatuur (Boerman 2008). Tijdens de interviews heb ik gevraagd of er belangstelling was voor de resultaten van het onderzoek. In dat geval zullen zij digitaal een exemplaar van mijn meesterstuk ontvangen.

Voor dit onderzoek hebben we samengewerkt in een groepje van vier collega's. Ik hecht er waarde aan om dit traject met hen samen te mogen doormaken en elkaar te helpen op momenten dat het nodig is. (Boerman 2008). Vooral het elkaar helpen om de uiteenlopende ambities te realiseren met oog voor individuele eigenheid is voor mij erg belangrijk.

Hoofdstuk 4. Data analyse en resultaten

In dit hoofdstuk wordt de gevonden data gepresenteerd. Ik heb ervoor gekozen om de antwoorden van de interviews beknopt weer te geven door middel van een matrix (Harinck 2009). Daardoor ontstaat er per vraag een overzicht van de gegeven antwoorden. In paragraaf 4.1 geef ik deze kwalitatieve data weer. In de volgende paragraaf presenteer ik de kwantitatieve data uit de enquête. Ik maak daarbij gebruik van cirkel- en staafdiagrammen.

4.1 Kwalitatieve data

Voor dit onderzoek heb ik op vier scholen interviews gehouden met verschillende personen, negen in totaal. Ik wilde graag zowel met leerkrachten, ib-ers als directeuren spreken om een gevarieerd beeld te krijgen. Ik heb voor mijn interview een lijst met hoofdvragen gebruikt (Bijlage II). Om een duidelijk beeld te krijgen van alle antwoorden heb ik de hoofdgedachten uit het interview ondergebracht in een matrix. De dikgedrukte kopjes geven de thematiek aan van de gestelde hoofdvragen. Per school heb ik op aparte rijen aangegeven met wie ik allemaal gesproken heb.

	Rugzak leer- lingen	Zorg	Passend onderwijs	Collegiale professionalisering		
	Vraag 2	Vraag 3	Vraag 4	Vraag 5	Vraag 6	Vraag 7
School A						
Directeur	352 lln Een heleboel rugzakjes	Werken op niveau met aandacht voor indivi- duele hulp- vraag.	1 ib-er en 3 rt-ers Verlengde schooldag en schakel klas voor kleuters.	Ja 2 ^e jaar traject afstemming. Volgend schooljaar borgen.	Bij elkaar kijken in de klas doen we soms wel eens een keer. Ook interviews.	Echt uitspreken van een mening naar elkaar is soms moeilijk.
Ib-er	7 rec 2 5 rec 4			Ja 2 ^e jaar traject afstemming ben er erg druk mee.	Interviews in de leerling bespre- king en kijken in de klas bij elkaar.	Ligt niet in iedere bouw even goed.
Leer kracht	heleboel			Ib-er is er druk mee. Hoor wel wat in vergaderingen.	Ik vraag wel aan collega's en heel	Bij ons in de bouw wel oké maar weet niet hoe dit zit bij

					soms kijken we in de klas bij elkaar.	andere bouwen.
School B						
Directeur	109 lln 21 rugzakjes 7 rec 2 14 rec 4	Wij zijn reform. Sbo iedereen die de identiteit onder- schrijft en voldoet aan de eisen pcl.	2 ib-ers 1 voor rec leerlingen en 1 voor de overige. OA-ers en RT-ers.	Regiotafel en werkgroepen, geen zorgroutes vanuit WSNS de Bevelanden.	Ja Voor BAS traject ook video opnames en soms svib traject met orthopeda- goog.	Ja met BAS traject gebeurt dit vaak.
Leer kracht				Geen idee.		In het begin lastig nu geen probleem meer. Als het maar niet over gekletst wordt.
School C						
Ib-er	242 lln 4 rec 2 lln	Vanuit identiteit het kind als onder deel van zijn om- geving helpen te ont- plooiën.	2 ib-ers 1 voor BB en 1 voor OB. Oa –ers en rt-ers.	Ja begonnen aan 1e jaar traject afstemming in januari 2010.	Ja SVIB begeleiding van ib-er bij verschillen de collega's.	Niet iedereen even gemakkelijk. Ieder in waarde laten. Respect!!
Leer kracht				Ja ik heb er iets over gehoord maar weet niet wat het precies is. Komt nog wel.	Soms video opnames en interviews.	In begin lastig nu geen probleem. Respect voor iedereen.
School D						
Directeur	295 lln 5 rugzaklln.	1 volledig amb. ib- er en begelei- der zorg OB.	Zorgvragen van lln worden zo goed mo- gelijk be- antwoord.	Weet ik niet zoveel van.	Ja, interviews.	Ja de een meer dan de ander.
Ib-er	4 rec 2 1 rec 3			2 ^e jaar traject afstemming voor rekenen in alle groepen gerealiseerd.	Incident methode als interviews model 4x per jaar.	Niet iedereen voelt zich even vrij.

Fig. 3 Antwoorden van interview vraag 2 t/m 7

	Auris		ESM in beeld			
	Vraag 8	Vraag 9	Vraag 10	Vraag 11	Vraag 12	Vraag 13
School A						
Directeur	Ik dacht van wel.	Ja maar we hebben eigen gids van bestuur.	Moet ik vragen boven Schools.	Niet iedereen is hier klaar voor.	Geld.	Neen.
Ib-er	Ja, elk jaar wel een aantal die wat volgen: Autisme basis en vervolg, dysfatische ontw, meertaligheid, iets met ESM?	Ja, zeker om handelings verlegenheid weg te nemen.	Dit zou leerkrachten erg veel helpen, maar ik denk niet dat dit in elke bouw zo van start zou kunnen gaan.	Betrokken- en van één lln bij elkaar, meer niet. Niet te veel collega's.	Tijd en vertrouw en in de persoon die dit geeft op school.	Zou mooi zijn maar komende jaren niet.
Leer kracht	Ik heb autisme gevolgd.	Ja buitenom gids van bestuur graag.	Dit zou mij erg aan Spreken.	4x per jaar, kan dat?	Ligt eraan met welke collega's ik in een groepje zou zitten.	Moet dit perse met je school? Kan ik dit niet op de dienst volgen?
School B						
Directeur	Ja, start- dagen autisme en individuele cursussen	Ja altijd op zoek naar kwaliteits- verbetering .	JA !	8x p.j.	Geld.	Ja hier heb ik wel oren naar. Maak maar een voorstel.
Leer kracht	Erg goed. Autisme basis en dysfatische ontw.	Wel oké, maar kost soms veel tijd.	Lijkt me wel erg to the point. Kun je wat mee.	Niet te vaak, 4x p.j.	Tijd.	Moet je bij de directeur zijn.
School C						
Ib-er	Ja. Een aantal collega's schrijven zich elk jaar in.	Ben erg druk met traject afstemming .	Kan jij dat niet doen als ab-er?	In de bouw vergade- ringen ongeveer 8x per jaar.	Veilig- heid Ver- trouwen in cursus- gever.	Nu niet op langere termijn wel i.v.m. afstemming.
Leer kracht	Ja autisme in de klas en meertalig- heid	Ga volgend jaar iets doen met Nederlands met	Dat is nou iets waar ik wel meer van zou willen weten.	Zo'n 5x per jaar zou net mooi zijn om ook iets te	Extra buiten om vergader- ings zie	Ik zou voor mijn rugzakker wel zoiets willen doen met jou!

		gebaren waarschijn- lijk.		proberen tussen door in de klas.	ik echt niet zitten.	
School D						
Directeur	Nee.	Ja, we hebben eigen boven- schools voorstel.	Nee.		Er loopt nog zoveel en aanbod bestuur.	Nee.
Ib-er	Nee.	Ja, naast boven- schools ook wel zin in andere dingen.	Ik zie wel noodzaak om leerkrachten competenter te maken tav rec lln. Er ligt veel handelings- verlegenheid.	4x per jaar met nadruk op veiligheid en vertrouwen .	Tijd, en ik denk dat vertrouw- en erg belangrijk is.	En dit komt in jullie gids? Lijkt me erg leuk. Kan dit ook als onderdeel van de AB?

Fig. 4 Antwoorden van interview vraag 8 t/m 13

Als ik de resultaten van mijn interview nader bekijk, dan valt mij een aantal zaken op. Ten eerste vinden alle drie de directeuren geld een mogelijke belemmering voor het inkopen van een cursus ESM in Beeld. Bij twee van drie de leerkrachten is tijd de belangrijkste belemmering en voor IB-ers speelt naast tijd ook het vertrouwen en de veiligheid mee.

Drie van de vier scholen volgen het traject “afstemming” vanuit het samenwerkingsverband WSNS in voorbereiding op passend onderwijs. Dit is een tweejarig nascholingstraject waarbij IB-ers en directeuren leren om handelingsgericht te gaan werken binnen de scholen. De school die daaraan niet deelneemt is een speciale basisschool. Die kan hierop niet inschrijven, maar is wel aangesloten bij diverse werkgroepen op dit gebied. Twee van de drie IB-ers ervaren handelingsverlegenheid onder de leerkrachten van het team met betrekking tot de problematiek van ESM kinderen.

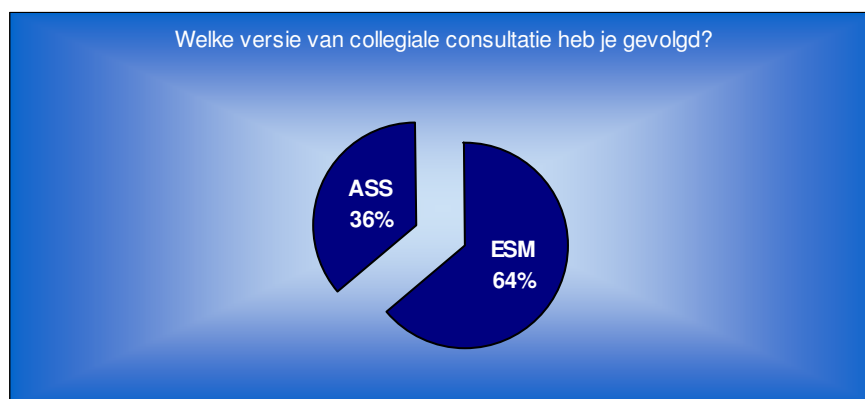
Ten derde is het opvallend dat zes van de zeven respondenten van de drie scholen die bekend zijn met Auris als cursusverstrekker, positief staan tegenover een cursus ESM in Beeld. Er zit dan wel verschil in het tijdstip waarop dit kan plaatsvinden. De directeur en IB-er van de school die niet bekend zijn met Auris als cursusverstrekker, hebben geen interesse. Alle drie de leerkrachten staan positief tegenover een cursus ESM in beeld. Eén van hen wil dit graag met de AB-er doen die al op de

school komt en één wil dit wel volgen op de Dienst met leerkrachten van andere scholen.

De twee directeurs van de basisscholen geven stellig aan dat zij geen belangstelling hebben voor een cursus ESM in Beeld terwijl de directeur van de SBO school dit concept helemaal ziet zitten en graag een voorstel wil ontvangen voor een cursus bij hem op school volgend schooljaar. Tot slot vind ik het opmerkelijk dat alle vier de respondenten op de twee scholen waar men bekend is met SVIB positief reageren op het concept van ESM in Beeld.

4.2 Kwantitatieve data

Ik heb de enquête (Bijlage III) verstuurd naar 14 collega's die de interne cursus ESM/ASS in Beeld hebben gevolgd. Tien van hen hebben de lijst ingevuld aan mij teruggestuurd. Dit komt neer op een respons van 71,43%. Van alle meerkeuzevragen heb ik een tabel gemaakt in Excel. De antwoorden op de open vragen heb ik bij elkaar gevoegd. Voor de meeste vragen heb ik een cirkeldiagram gebruikt waarin de verschillende antwoorden in percentages worden weergegeven. Alleen de twee vragen waarbij meerdere mogelijkheden mochten worden aangekruist heb ik in een staafdiagram gezet, omdat hier absolute aantallen meer zeggen dan percentages. Bij percentages heb je sneller kans hebt dat er bij zoveel data een vertekenend beeld ontstaat.

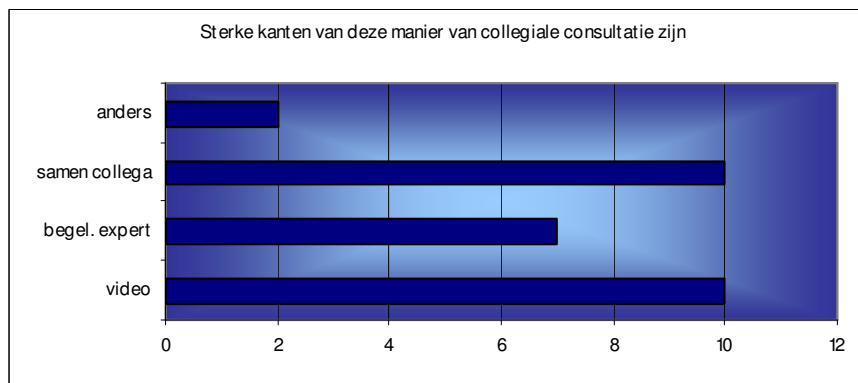
als ASS in Beeld gevolgd.

Onder de respondenten bleek de meerderheid ESM in Beeld te hebben gevolgd. Een van de respondenten had zowel ESM in Beeld

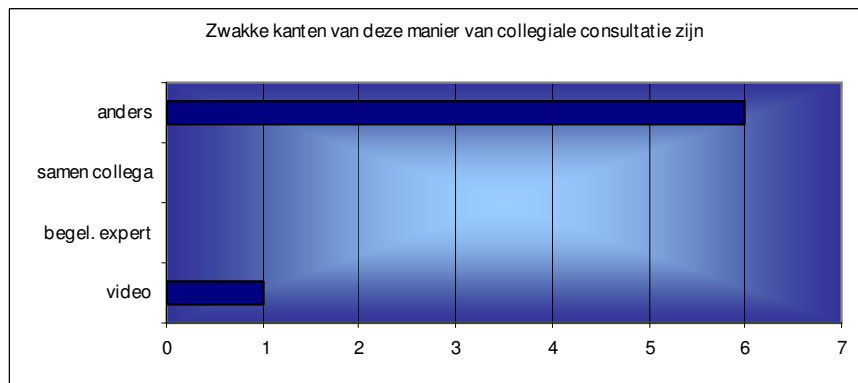
Alle respondenten hebben aangegeven dat de cursus in meer of mindere mate heeft bijgedragen aan hun professionaliteit.

De vragen met betrekking tot de sterke en zwakke kanten van de cursus heb ik weergegeven in onderstaande staafdiagrammen. Bij de sterke kanten is twee maal gebruik gemaakt van het antwoord “Anders”. Het gaat daarbij om de volgende

argumenten. “Leren van elkaar, kennis en ervaringen delen en het ervaren van een stukje saamhorigheid in de hulpvragen.”

Bij de zwakke kanten van de cursus werd opmerkelijk vaak “Anders” geantwoord. De argumenten

die hier werden gebruikt zijn: Tijd tekort (drie keer); de angst die je kan overvallen aan het begin van het traject dat anderen beter zijn dan jezelf (een

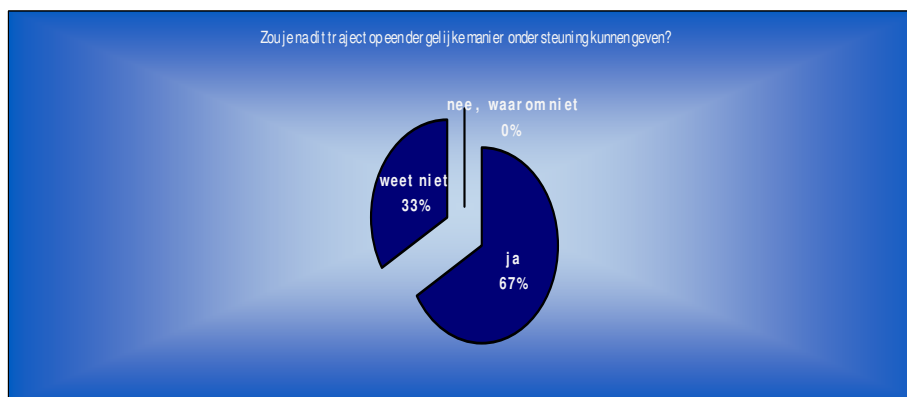
keer) ; geen zwakke kanten (twee keer). Niet alle respondenten hebben deze vraag ingevuld.

Op de open vraag naar de voorwaarden die aanwezig moeten zijn voordat een traject kan starten kwamen acht keer de begrippen vertrouwen en veiligheid naar voren. Daarnaast werd ook nog het aspect tijd voor de betrokkenen, de bereidheid om na te denken over de mogelijke problematiek en het eigen handelen daarbij centraal te stellen, genoemd als voorwaarde.

Op de vraag of ESM in Beeld een manier zou kunnen zijn om met de veranderende vraag van AB om te gaan antwoordt een grote

meerderheid "ja". Niemand antwoordt ontkennend.

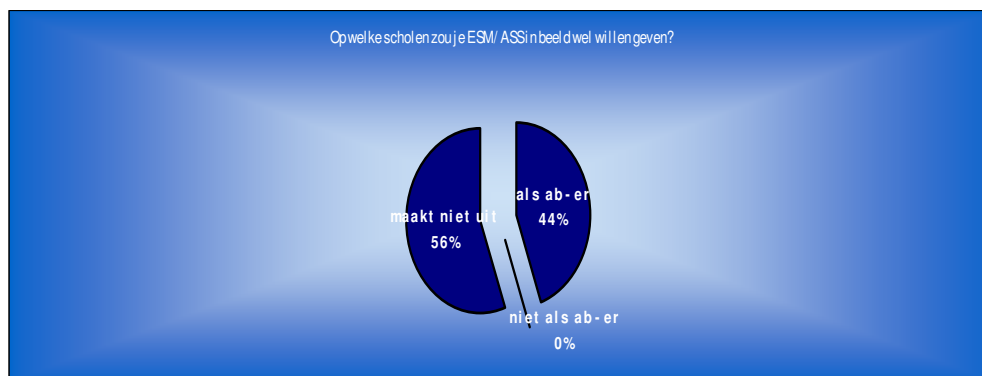
Een iets kleinere meerderheid geeft ook aan dat zij de cursus als onder-deel van de bege-leiding kunnen geven. Niemand

antwoordt hier ontkennend en 33% weet het niet. Een respondent heeft deze vraag niet ingevuld.

De meerderheid (56%) van de respondenten wil graag ondersteuning van de expert op afroep blijkt uit vraag 9. Een kleinere

groep (33%) wil samen met de expert de cursus geven en 7% kiest voor de optie anders. Als reden geven zij dan aan dat het ook inspirerend kan zijn om dit samen met een andere collega te doen.

Op de vraag op welke scholen je de cursus zou willen geven antwoord een kleine

meerderheid (56%) dat dit niet uitmaakt. De andere respondenten willen dit graag doen op de scholen waar zij zelf komen.

Ook bij de resultaten uit mijn enquête ben ik op zoek geweest naar opmerkelijke gegevens. Van alle zeven respondenten die de cursus ESM in Beeld hebben gevolgd, vinden er vijf dat deze heel veel heeft bijgedragen aan hun professionaliteit. Alle drie de respondenten die ASS in Beeld hebben gevolgd vinden dat deze cursus een beetje heeft bijgedragen aan hun professionaliteit.

Een tweede punt is dat zes van de acht respondenten die op vraag 7, of ESM in Beeld een manier kan zijn om met de veranderende vraag van ambulante begeleiding om te gaan, antwoorden met "ja", eveneens met "ja" antwoorden op vraag 8, of zij ESM in Beeld in het veld als ondersteuning kunnen geven. De twee respondenten die op vraag 7 "weet ik niet" antwoorden, geven dit zelfde antwoord op vraag 8.

Ten derde kan opgemerkt worden dat alle respondenten die op vraag 8 "ja" hebben geantwoord, (en dus ook op vraag 7) de voorwaarde "op afroep ondersteuning van een expert" belangrijk vinden om ESM in Beeld in het veld te kunnen geven. De drie respondenten die op vraag 8 "weet ik niet" hebben geantwoord, vinden "een expert die samen met hen de uitvoering doet", een voorwaarde om ESM in Beeld in het veld te kunnen geven.

Hoofdstuk 5. Conclusies

In het vorige hoofdstuk heb ik de data uit mijn interviews en enquête gepresenteerd en geanalyseerd. In dit hoofdstuk zal ik conclusies trekken die ik in relatie breng met de literatuur, mijn onderzoeksvraag en de daarbij behorende deelvragen. In de eerste paragraaf richt ik mij op het beantwoorden van de deelvragen en de onderzoeksvraag. In de tweede paragraaf zal ik proberen conclusies te formuleren op basis van andere gegevens die naar voren zijn gekomen uit het onderzoek en doe ik ook een aantal aanbevelingen.

5.1 Beantwoorden van de onderzoeksvraag en de deelvragen

Is er draagvlak onder directeuren, intern begeleiders en leerkrachten van de scholen die wij begeleiden voor de cursus “ESM in Beeld”?

Deze vraag kan ik op basis van de interviews positief beantwoorden. Tijd, geld, veiligheid en vertrouwen zijn genoemd als belemmerende factoren voor het inkopen van ESM in Beeld. Alle drie de directeuren noemen geld als belangrijkste belemmering terwijl dit bij de leerkrachten tijd is. Dit komt overeen met het beeld van Strouken (2009). Hij geeft aan dat deze factoren het proces van professionalisering negatief beïnvloeden. De Intern begeleiders geven aan dat er binnen de teams soms een gebrek is aan veiligheid en vertrouwen.

Ondanks bovenstaande gegevens blijkt dat zes van de negen (66.7%) respondenten positief staan tegenover een cursus ESM in Beeld. Opgemerkt kan worden dat deze alle zes bekend zijn met Auris als cursusverstrekker. Ook de bekendheid met SVIB lijkt hierin een rol te spelen, want alle vier de respondenten op de twee scholen waar men bekend is met SVIB, reageren positief op het concept van ESM in Beeld.

Hoe vinden directeuren, intern begeleiders en leerkrachten dat de cursus er inhoudelijk uit zou moeten zien?

Het viel mij op dat bij het beantwoorden van de tweede deelvraag, de antwoorden over het aantal bijeenkomsten gingen, inhoudelijk waren er geen opmerkingen. Zes van de negen respondenten deden hierover een uitspraak. Drie maal werd een aantal van vier bijeenkomsten genoemd. Twee maal een aantal van acht en één maal een aantal van vijf bijeenkomsten. Een respondent gaf aan dat alleen de

betrokkenen bij de rugzakleerling de cursus zouden kunnen volgen en niet het hele team. Drie respondenten gaven aan dat ze het prettig zouden vinden als de ambulant begeleider dit zou doen. Waarvan er één dit specifiek als onderdeel van de bestaande begeleiding als mogelijkheid aangaf. Voor de volgende drie deelvragen zal ik de antwoorden halen uit de gegevens van de enquête omdat deze op het terrein van de ambulant begeleiders liggen.

Wat zijn volgens de ambulant begeleiders, die “ESM in Beeld” gevolgd hebben, sterke kanten van deze cursus?

Op deze vraag antwoorden alle respondenten met zowel het gebruik van videobeelden en het samen met collega's kijken naar een casus. Dit beeld wordt bevestigd in de literatuur door Van den Heijkant e.a (2003) en door Euwema en van der Waals (2009). Met en van elkaar leren is goed voor alle deelnemers omdat je niet steeds opnieuw het wiel hoeft uit te vinden. Daarbij geven video beelden een eenduidig beeld. Dit in tegenstelling tot een persoonlijke observatie. Zeven van de respondenten noemden ook nog de begeleiding van experts. Twee respondenten maakten gebruik van de mogelijkheid om een andere reden te noemen. De antwoorden hiervan lagen op het gebied van ervaren van saamhorigheid en het delen van kennis en ervaringen waardoor je ervaart dat je niet de enige bent die worstelt met bepaalde problemen.

Voelen de ambulant begeleiders die “ESM in Beeld” gevolgd hebben zich competent genoeg om deze cursus, als onderdeel van hun begeleiding, in het veld te geven?

Ik kan op deze deelvraag bevestigend antwoorden. Zes van de respondenten voelen zich competent. Zij passen in het beeld van de literatuur (Onderwijsgek,2009). In dit artikel benadrukt de schrijver dat je competent word als je kennis aangeboden krijgt en er vervolgens veel mee kan oefenen om het je eigen te maken. Je voelt je competent als je deze kennis vervolgens kunt tonen en toepassen. Drie respondenten weten niet zeker of zij zich competent voelen en één heeft deze vraag niet beantwoord.

Wat hebben deze ambulant begeleiders nog aanvullend nodig om deze cursus te kunnen geven op scholen voor basisonderwijs?

Vijf van de respondenten noemen ondersteuning van een expert op afroep. Alle vijf hadden eerder aangegeven dat zij zich competent voelen om de cursus te geven. Drie respondenten willen de cursus samen met een expert geven. Zij hadden aangegeven niet te weten of ze zich competent genoeg voelden. Het samenwerken met een expert maakt dan dat zij het wel aandurven om de cursus te geven. Van Buuren (z.j) benadrukt dat er door het aanbieden van ondersteunende middelen een verandering kan optreden in het competentiegevoel. Een respondent had gebruik gemaakt van de open vraag. Zij voelde zich competent en wilde graag de cursus met iemand anders geven maar het was niet noodzakelijk om dit samen met een expert te doen.

Naar aanleiding van het bovenstaande zou ik ten aanzien van mijn onderzoeksvraag en deelvragen een aantal bescheiden conclusies kunnen trekken.

Ten eerste blijkt dat er, op basis van de gegevens, draagvlak is onder onderwijsgevendende voor de cursus ESM in Beeld. Deze zou dan uit vier tot acht bijeenkomsten kunnen bestaan. De helft van de ambulant begeleiders die de cursus hebben gevolgd voelt zich competent genoeg om deze in het veld te kunnen geven, mits zij een expert kunnen consulteren op afroep. De ambulant begeleiders die geen antwoord konden geven over hun mate van competentie, achten zich wel in staat om de cursus te geven als zij dit samen kunnen doen met een expert. Sterke kanten van ESM in Beeld zijn het gebruik van videobeelden en het samen met collega's kijken naar een casus. Mijn onderzoeksvraag, hoe stem ik de cursus ESM in Beeld af op de behoeften van de leerkrachten, intern begeleiders en directeurs in scholen voor basisonderwijs en op de competentie van de ambulant begeleiders die hem gevolgd hebben zodat het een onderdeel kan worden van het dienstverleningspakket van Auris, heb ik daarmee beantwoord.

5.2 Overige conclusies en aanbevelingen

Op basis van de gegevens uit mijn onderzoek lijkt er een verband te bestaan tussen de bekendheid van Auris als cursusverstrekker en de positieve reactie op een cursus als ESM in Beeld. Van de respondenten die bekend zijn met Auris als cursusverstrekker staat 85,7% positief tegenover een cursus als ESM in Beeld.

Ambulant begeleiders die ASS in Beeld hebben gevolgd geven unaniem aan dat deze cursus een beetje bijgedragen heeft aan hun professionaliteit. Van de ambulant begeleiders die ESM in Beeld hebben gevolgd vind 71,4% dat deze heel veel heeft bijgedragen aan hun professionaliteit.

Op basis van de interviews is de cursus al een keer verkocht aan een school als onderdeel van de ambulante begeleiding voor het schooljaar 2010-2011. Daarmee heeft dit onderzoek voor mij al een gouden randje gekregen.

Tot slot wil ik nog een aantal aanbevelingen doen.

- Veel scholen zijn verwikkeld in trajecten rondom afstemming die door WSNS ingezet worden ter voorbereiding op de Wet Passend Onderwijs. Hierdoor lijkt het erop dat veel scholen op dit moment niet open staan voor een cursus of begeleiding op de manier zoals ESM in Beeld dit voorstaat. Ik denk dat Auris Dienstverlening Goes moet gaan inzetten op het veranderen van dit mentale model bij de scholen. “ESM in Beeld” is een onderdeel op de weg naar Passend Onderwijs. Het afstemmen van de onderwijs behoefte binnen “ESM in Beeld” sluit naadloos aan bij het doel van traject afstemming.
- Het kan mogelijk verstandiger zijn om te wachten met het op de markt brengen van het product ESM in Beeld als de meerderheid van de scholen dit achter de rug heeft.
- Ambulant begeleiders zien het concept van ESM in Beeld duidelijk zitten en voelen zich in grote mate capabel om iets dergelijks op kleine schaal in te zetten als onderdeel van hun begeleiding. Het kan interessant zijn om verder onderzoek te doen naar de mogelijkheden
- Het lijkt raadzaam om binnen Auris Dienstverlening Goes te onderzoeken hoe het komt dat deelnemers van de cursus ESM in Beeld de bijdrage aan hun professionaliteit hoger inschalen dan de deelnemers aan ASS in Beeld.
- Ambulant begeleiders geven aan dat ESM in Beeld in hoge mate hun professionaliteit bevordert. Hoe dit gebeurt heb ik niet onderzocht. Het kan interessant zijn om hier een beeld van te vormen.

Hoofdstuk 6. Evaluatie onderzoek

Aan het einde van mijn meesterstuk kijk ik terug op het hele proces van afstuderen. Ik heb dit als persoon als zeer ingrijpend ervaren. We startten in september met een groep van vier collega's die allemaal aan het begin stonden van, wat zou blijken, een enerverend jaar.

Het werken met een groep collega's in een studiegroep heb ik niet altijd als gemakkelijk ervaren. De verschillende manieren van omgaan met onzekerheden en de druk van een dergelijk traject, maakten dat ik mij soms erg ongemakkelijk voelde als iemand geëmotioneerd aangaf dat de druk te hoog werd. Ik kon heel moeilijk inschatten wat er op zo'n moment van mij verwacht werd. Van nature wil ik graag mensen helpen maar ik besepte ook terdege dat ik niet altijd veel meer voor iemand kon betekenen dan een luisterend oor.

Ook het tussentijds lezen en beoordelen van elkaars werk vond ik erg lastig. De spagaat waarin ik zat tussen het verder helpen van een collega en het tegelijkertijd kritisch kijken (critical friend) naar haar werk maakte dat ik mij soms ongemakkelijk voelde. Ik had dan sterk het gevoel dat ik een collega die het toch al erg druk had, nog eens met extra werk opzadelde. Na verloop van tijd werd het gemakkelijker om dit gevoel te zien in het licht van het verbeteren van de kwaliteit van het werk van de anderen. Naar mijn eigen werk toe vond ik het prettig om de mening van de anderen te horen. Zij maakten juist dat ik scherp werd en daardoor kritischer naar mijn eigen werk keek. Met als resultaat een beter werkstuk.

Het feit dat je als vier collega's samen eenzelfde traject doorloopt geeft wel een gevoel van saamhorigheid. Je hebt iets wat je met elkaar deelt en dat is fijn. De anderen hebben maar een half woord nodig en ze snappen waarom je een keer vermoeid bent of waarom je zo uitkijkt naar een vakantie.

De tussentijdse begeleidingsmomenten met de docent waren soms wel erg spannend. Voor mij leverde het opsturen van hoofdstukken behoorlijk wat spanning op. De opluchting was erg groot als alles in orde bleek. In het begin van het proces heb ik wel eens het gevoel gehad dat ik zwom. Het was mij dan niet helemaal duidelijk op welke manier ik mijn onderzoek vorm moest gaan geven. Door tijdens een begeleidingsmoment gerichte vragen te stellen en vooral door heel goed te luisteren en aantekeningen te maken, kon ik dan weer verder. De directe manier van

feedback krijgen op mijn werkstuk vond ik erg prettig. Ik heb dat nodig om scherp te blijven. Dat dit niet voor iedereen zo werkt was weer een leermoment. Mijn afstudeerproces is vrij evenwichtig verlopen. Het heeft mij erg geholpen dat ik mijzelf steeds heb voorgehouden dat dit schooljaar erg druk zou worden. Een goede organisatie en planning van mijn tijd hielpen mij om mij staande te houden. Hierdoor kon ik genieten van de momenten van ontspanning met mijn man en kinderen, hoewel dit naarmate het jaar vorderde wel iets moeilijker werd omdat toen de deadline in beeld kwam. De laatste zes weken voordat ik mijn werk moest inleveren heb ik wel eens gedroomd over de kwaliteit van mijn werk en de tijd die ik nog zou hebben om alles te verbeteren.

Ik heb heel veel geleerd van de literatuurstudie. Hoewel ik graag lees, ben ik niet iemand die zonder doel een boek leent uit de orthotheek. En zeker niet iemand die meerdere boeken naast elkaar legt om een completer beeld te krijgen van een onderwerp. Ik leer ook meer en gemakkelijker van de persoonlijke overdracht, dan uit boeken. Voor dit werkstuk moest ik dus langdurig en intensief op zoek naar geschikte boeken die ik ook nog eens allemaal met elkaar in verband moest brengen. Nu ik daarop terugkijk ben ik erg blij met deze ervaring. Ik heb gemerkt hoe leuk dit kan zijn en wat een veelheid aan informatie je daarmee verwerft.

Tegen het afspreken en afnemen van de interviews heb ik enorm op gezien. Uit eigen ervaring weet ik dat mensen die werken in het onderwijs het druk hebben. Als ik belde voor een afspraak om mijn interview te mogen afnemen realiseerde ik mij terdege dat niet iedereen daar op zit te wachten. De respondenten hebben er immers helemaal geen direct belang bij. Ik vond het dan ook best een lastige vraag die ik bij de scholen neerlegde. Uiteindelijk won de ratio het van de emotie en samen met de noodzaak van het onderzoek kwam ik wel tot handelen. Het gegeven dat de directeur van de eerste school die ik benaderde meteen een interview accepteerde maakte dat ik mij iets minder terughoudend ging opstellen waardoor ik bij een latere afwijzing ook gemakkelijker door kon gaan met het benaderen van de andere scholen.

Het uitzetten van een enquête, het verwerken en verklaren van de gegevens en het zoeken naar verbanden vond ik erg interessant. Ik had er plezier in dat er verbanden bleken te liggen tussen verschillende vragen en vond het een ware uitdaging om zoveel mogelijk data uit de enquête te halen.

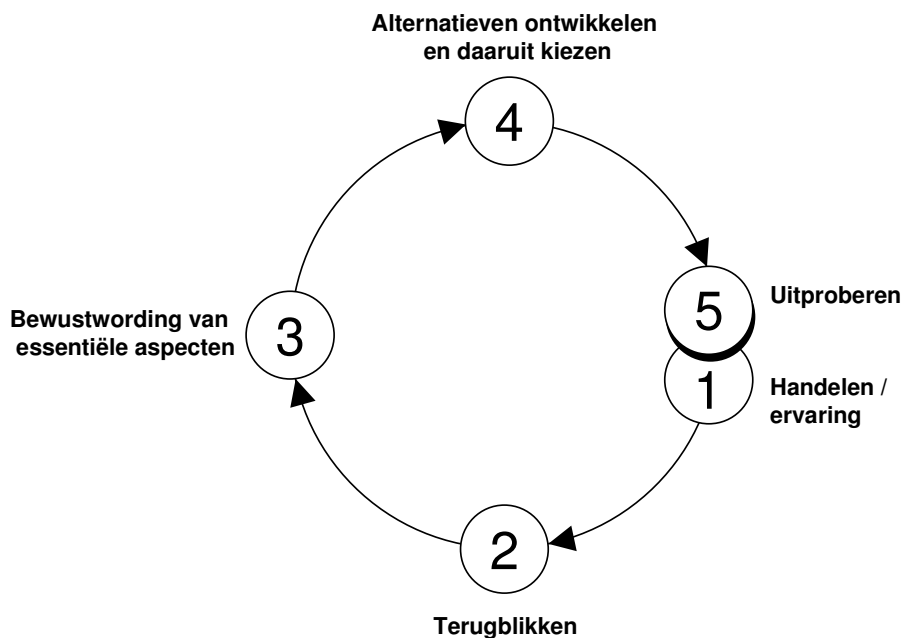
Dit onderzoek is voor mij een begin- en een eindpunt. Het is het einde van twee jaar lang studeren. De eerste twee jaar van een nieuwe baan waarin ik stukje bij beetje meegenomen werd op een terrein wat daarvoor nog relatief onbekend voor mij was. Maar als ik straks het diploma in ontvangst mag nemen, dan is dat zeker ook weer een begin. Een tijdperk van wekelijks studeren en colleges volgen is dan voorbij en ik kan mijn verdere professionalisering in eigen hand gaan nemen. Vaak genoeg kwamen interessante boeken op mijn pad. Ik noteerde de titels en nam me voor om ze later te lezen. Daar krijg ik nu tijd voor. Ook zal er weer ruimte zijn voor deelname aan conferenties en dergelijke zonder dat dit een al te grote aanslag doet op de organisatie van mijn werk.

Literatuurlijst

- Baarda, D.B., de Goede, M.P.M., Teunissen, J. (2005) *Basisboek voor kwalitatief onderzoek: Praktische handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff
- Boerman, R. (2008) *Ethische uitgangspunten bij praktijkonderzoek*. Module leer- en onderzoekslijn. Fontys OSO 71-75
- Buuren van, O (z.j.) *Weten wat je goed kunt*. Geraadpleegd op 16 maart 2010, via <http://www.loopbaan.nl/site/Trainingen>
- Castelijns, J., Stoffers, L. (2000) *Video als middel voor collegiale professionalisering*. De wereld van het jonge kind. Mei/2000 277-280
- Crystal, D. (1982) *Profiling Linguistic Disability*. London: Edward Arnold Publishers
- Dungen van den, L., Verboog, M. (2002) *Kinderen met taalontwikkelingsstoornissen*. Bussum: Coutinho
- Euwema, M., Waals van der, J. (2009) *Teams in scholen: samen werkt het beter*. Amersfoort: BMC
- Harinck, F. (2009) *Basisprincipes praktijkonderzoek*. Antwerpen/Apeldoorn: Garant
- Heijkant van den, C., Quak, G., Swet van, J., Vloet, K., Vos de, M., Wegen van der, R. (2003) *School Video Interactie Begeleiding*. Antwerpen/Apeldoorn: Garant
- Kallenberg, T., Koster, B., Onstenk, J., Scheepsmma, W. (2007) *Ontwikkeling door onderzoek: een handreiking voor leraren*. Utrecht/Zutphen: ThiemeMeulenhof
- Korthagen, F., Koster, B., Melief, K., Tigchelaar, A. (2002). *Docenten leren reflecteren: Systematische reflectie in de opleiding en begeleiding van leraren*. Soest: Nelissen.
- Munstermann, B. (1998) *Begeleiding op school*. Didaktief & school, 10/1998, 25-26
- Onderwijsgek (2009) *Quizmaster*. Geraadpleegd 26 maart 2010, via <http://beteronderwijsnederland.net/node/5550>
- Ponte, P. (2003) *Interactieve professionaliteit en interactieve vormen van kennisontwikkeling in speciale onderwijszorg*. Antwerpen/Apeldoorn: Garant
- Strating, P (2010) *Auris Dienstverlening Goes op weg naar 2012*. Intern beleidsstuk

Bijlage I Reflectieve cyclus van Korthagen

Figuur 1

Figuur 2

Bijlage II Hoofdvragen van het interview

	Vragen	Antwoorden
1	Naam van de school?	
2	Hoeveel leerlingen zitten er op school, en hoeveel rugzak IIn uit rec 2	
3	Hoe is de zorg op school georganiseerd?	
4	Is de school betrokken bij een traject mbt passend onderwijs zoals één zorgroute of project afstemming?	
5	Is het team bekend met collegiale professionalisering, zo ja, met welke vormen?	
6	Voelen de teamleden zich veilig genoeg om hun pedagogisch/didactisch handelen te bespreken?	
7	Is het team bekend met Auris dienstverlening als cursusverstrekker? Wat zijn ervaringen? Wie heeft de ervaringen opgedaan/ welke cursussen.	
8	Is er belangstelling voor het volgen van cursussen.	
	Informatie verstrekken over ESM/ASS in Beeld	
	Is er behoefte aan een dergelijke cursus op jullie school, binnen bestuur?	
	Hoe zou die cursus er dan uit moeten zien. (organisatie)	
	Welke mogelijke belemmeringen zijn er?	
	Zou er belangstelling zijn om deel te nemen aan het pilot project ESM/ASS in Beeld?	

Bijlage III Vragenlijst voor de ambulant begeleiders

Beste collega,

Graag wil ik je vragen om deel te nemen aan deze enquête. Hij is uitgezet in het kader van mijn afstudeeronderzoek en is bedoelt om een beeld te krijgen van het competentiegevoel van de ambulant begeleiders die ESM/ASS in Beeld hebben gevolgd. Ik hoop dat je de lijst wilt invullen en naar mij wil retourneren. Dit mag per mail maar als je anoniem wilt blijven kan het ook via mijn postvakje.

Alvast bedankt Marjoleen.

1. Welke versie van collegiale consultatie heb je gevolgd?
 - ESM in Beeld.
 - ASS in Beeld.
2. Heeft de ESM/ASS in Beeld bijgedragen aan je professionaliteit t.a.v de doelgroep?
 - ja heel erg veel.
 - ja een beetje.
 - nee, niet zo veel.
 - nee, helemaal niet.
3. Wat heb je ervan geleerd?
.....
.....
.....
4. Sterke kanten van deze manier van collegiale consultatie zijn: (meerdere antwoorden mag)
 - Het gebruik van videobeelden.
 - De begeleiding van experts.
 - Samen met collega's kijken naar een casus.
 - Anders, nl:.....
5. Zwakke kanten van deze manier van collegiale consultatie zijn: (meerdere antwoorden mag)
 - Het gebruik van videobeelden.
 - De begeleiding van experts.
 - Samen met collega's kijken naar een casus.
 - Anders, nl:.....
6. Voorwaarden die aanwezig moeten zijn voordat het traject start zijn:
.....
.....
.....

7. Zou ESM/ASS in Beeld een manier kunnen zijn om met de veranderende vraag van ambulante begeleiding om te gaan?
 - Ja.
 - Weet niet.
 - Nee.
8. Zou je na dit traject nu in het veld een dergelijke manier van ondersteuning kunnen geven? Ik denk aan ESM in beeld als onderdeel van je begeleiding op scholen. Als cursus vanuit het cursuscentrum.
 - Ja.
 - Weet niet.
 - nee, waarom niet?

.....

.....Heb je op vraag 7 nee geantwoord, dan is de vragenlijst hier klaar. Dank je wel voor je medewerking.

9. Wat zou je nodig hebben om ESM/ASS in Beeld te geven in het veld?
 - Niets.
 - Ondersteuning van experts op afroep.
 - Een expert die samen met mij de uitvoering doet.
 - Anders, nl:.....
10. Op welke scholen zou je ESM/ASS in Beeld wel willen geven?
 - Alleen op scholen waar ik zelf als ab-er kom, als onderdeel van de begeleiding.
 - Alleen op scholen waar ik niet als ab-er kom, als cursus.
 - Het maakt mij helemaal niets uit.

Dank je wel voor je medewerking